

LİBYA

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Libya
Yönetim Biçimi	Temsilciler Meclisi (Geçici)
Resmi Dili	Arapça
Başkent	Trablus : 1.019.000 kişi
Yüzölçümü	1.759.540 km ²
Nüfus	6,85 milyon kişi (IMF 2023 Tahmini)
Dini Yapı	Müslüman %96,6, Hristiyan %2,7, Diğer%0,7
Büyük Kentler	Bingazi: 633.000, Mısrata: 286.000, Tobruk: 138.000, Sebha: 99.000, Zaviye: 87.000,Sirte: 78.000 (kişi)
Para Birimi	Libya Dinarı

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Country Report, CIA Fact Book, IMF

Coğrafi Konum

Afrika kıtasının, kuzeyinde Akdeniz kıyısında yer alan Libya, kuzeyde Akdeniz, doğuda Mısır, güneydoğuda Sudan güneyde Nijer ve Çad, batıda ise Cezayir ve Tunus'la çevrilidir.

Yüzölçümü 1.759.540 km²ye ulaşmaktadır. Toprak bakımından Afrika'nın dördüncü büyük ülkesidir. Bu geniş toprakların % 95'i çöl veya kurak arazidir. Libya iklimi yükseklik ve denize yakınlık bakımından çeşitlilik arz eder. Fakat genel olarak ülke, çöl ikliminin tesiri altındadır. Yazları oldukça sıcak ve kurak, kışları çoğunlukla ılık ve az yağışlı geçer. Bu yağışlar, birkaç haftayı bulmaz. Bahar aylarında güneyden esen Ghibli rüzgarı, Sahranın kavurucu sıcaklığını kuzeye doğru taşır.

Siyasi ve İdari Yapı

7 Şubat 2011 tarihinde ülkede başlayan ayaklanmalar neticesinde mevcut rejim devrilmiştir. Geçen zaman içerisinde ülkede huzur, güven ve istikrarı tesis edebilecek bir yönetim kurulabilmiş değildir. Ülke yönetimini ele geçirmek amacıyla ülkede farklı güçler arasında zaman zaman yaşanan silahlı çatışmalar olsa da nihayetinde ortak mutabakatı sağlayacak bir yönetimin kurulması beklenmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Ülkede nüfusun 6,85 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Libya kilometrekareye düşen üç kişi ile dünyanın nüfus sıklığının en az olduğu ülkelerinden biridir. Nüfus artış hızı %2,5 seviyesindedir. Nüfus oldukça genç olup, %30'u 15 yaşın altındadır. 65 yaşın üzerindeki nüfus bölgedeki ülkeler arasında düşük düzeyde olup, toplam nüfusun %4'üdür. Nüfusun %85'i sahildeki şehirlerde özellikle Trablus ve Bingazi'de yoğunlaşmıştır. Arap ve Afrika ülkelerinden göçmen işçiye ihtiyaç duyulmakta olup, bu sayı 1 milyon civarındadır.

Libya Kuzey Afrika'daki en yüksek okuryazarlık ve okullaşma oranına sahip ülkedir. Okuryazar yetişkin oranı %84 seviyesindedir. İlk ve orta eğitimde okula devam oranı %96 civarındadır. Eğitim 6-15 yaşları arasında zorunludur. Kız öğrencilerin okullaşma oranı diğer Arap ülkelerine göre daha yüksektir. Trablus, Bingazi, Marsa el-Brega, Misurata, Sebha ve Tobruk'ta üniversiteler mevcuttur.

Doğal Kaynaklar

Zengin petrol ve doğalgaz yataklarına sahip Libya'nın ekonomisinin neredeyse tamamı hidrokarbonlara dayanmaktadır.

ABD Enerji Bilgi İdaresi (EIA)'nin 2021 verilerine göre, Libya 48,4 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervi ile dünyada en çok petrol rezervine sahip ülkeler arasında 9. sıradadır. Günde 1 milyon varil ham petrol üretimi olan Libya, dünya petrol üreten ülkeler arasında 18. sıradadır. 2021 verilerine göre, 53 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip olan Libya, yıllık 517 milyar feet³'lük doğalgaz üretimi ile dünyada 38. sıradadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	35,22	37,8	40,19	43,95	46,35	47,77	48,26	48,98
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	28,3	-9,6	12,5	7,5	6,9	4,2	2,2	2,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	5 250	5 577	5 872	6 357	6 639	6 774	6 776	6 809
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	2,9	4,5	3,4	2,9	2,9	2,9	2,9	2,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-5,4	32,9	21,3	26,5	26,9	22,8	17,7	14,9
Nüfus (milyon)	6,71	6,78	6,85	6,91	6,98	7,05	7,12	7,19

(*) Tahmini veriler
Kaynak: IMF-2023

Libya'nın ekonomisinin temel belirleyicisi hidrokarbonlardır (petrol, doğalgaz). Ülkenin ihracat gelirlerinin %98'ini, GSMH'nin %25'ini ve devlet gelirlerinin %90'ını hidrokarbonlar oluşturmaktadır.

Libya'da tarım sektörünün GSMH içindeki payı %3'ü geçmemektedir. Tarım Akdeniz kıyısında ve geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Ülke genelinde görülen çölleşme tarımsal üretimi olumsuz etkilemekte ve üretim maliyetlerini arttırmaktadır. Petrol dışında oldukça sınırlı seviyede olan sanayi üretimi petrol ürünleri, demir ve çelik, gıda, çimento ve inşaat malzemeleri alanlarında yoğunlaşmıştır.

Tüm hizmetlerin devlet tarafından yürütüldüğü Libya'da, 2007'den itibaren az sayıda da olsa özelleştirmeler gerçekleştirilmiştir. Özellikle bankacılık sektöründe yabancı yatırım çekilmeye çalışılmış, bu politika neticesinde 2007 ve 2008'de 5 kamu bankasının ikisi yabancı yatırımcılarca satın alınmıştır. Kalan üç bankanın ikisi ileride özelleştirilmek üzere tek çatıda birleştirilmiştir. 2010 yılından itibaren yabancı bankaların ülkede faaliyet göstermesine izin verilmiştir.

Ayrıca, ekonomik çeşitliliğin yaratılamaması, beraberinde işsizlik oranının da yüksek düzeylerde seyretmeye devam etmesine yol açmıştır. Hidrokarbon sektörünün gelirlerin çok büyük bir kısmını oluşturmasına karşın, işgücünün yalnızca % 3'lük bir bölümünü istihdam ettiği ülkede, gizli işsizlik de dikkate alındığında işsizlik oranının % 30 civarında olması halkın memnuniyetsizliğini arttıran unsurlardan olmuştur.

Libya'ya uygulanan yaptırımların kalkması ile birlikte yeni petrol ve gaz projeleri yabancı yatırıma açılmıştır. Tarım, ağır ve hafif sanayi, enerji ile turizm yabancı yatırıma açılan diğer alanlardır.

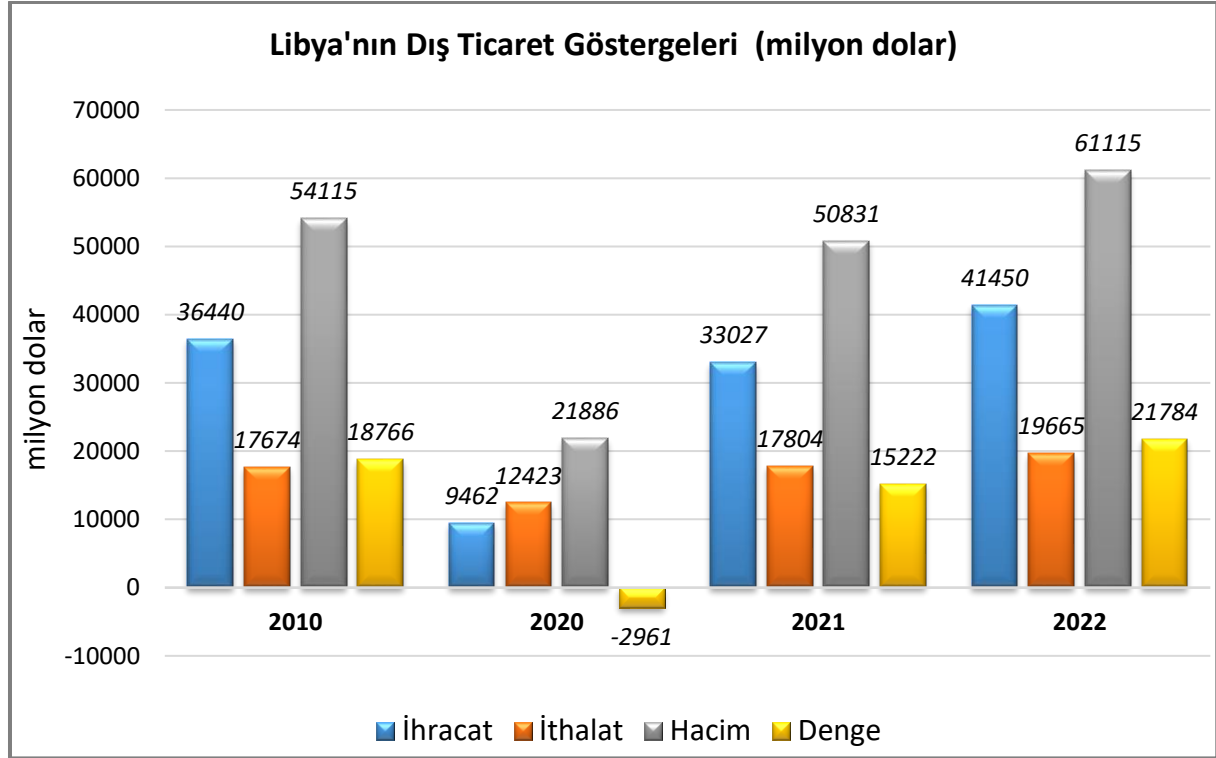
Libya tüm petrol zengini ülkelerin klasik problemleri olan ekonomide hidrokarbonlar dışında sektörel çeşitliliği gerçekleştirilememesi ve yabancı işgücüne bağlı kalma sorunları ile karşı karşıya bulunmaktadır.

“Petrol dışında ekonomide çeşitliliği sağlama politikası” ekonomik politika ve yeni yatırım programlarında temel amaç olmakla birlikte bu konuda sınırlı başarı sağlanmıştır. Tarım sektörünün performansı hayal kırıklığına neden olmuştur. Üretim, ekilebilir toprakların ve yerli işgücünün sınırlı olmasından olumsuz etkilenmiştir. Sanayi işletmeleri düşük kapasite sorunu ile karşı karşıyadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap - 2022 Mirror Data/Libya

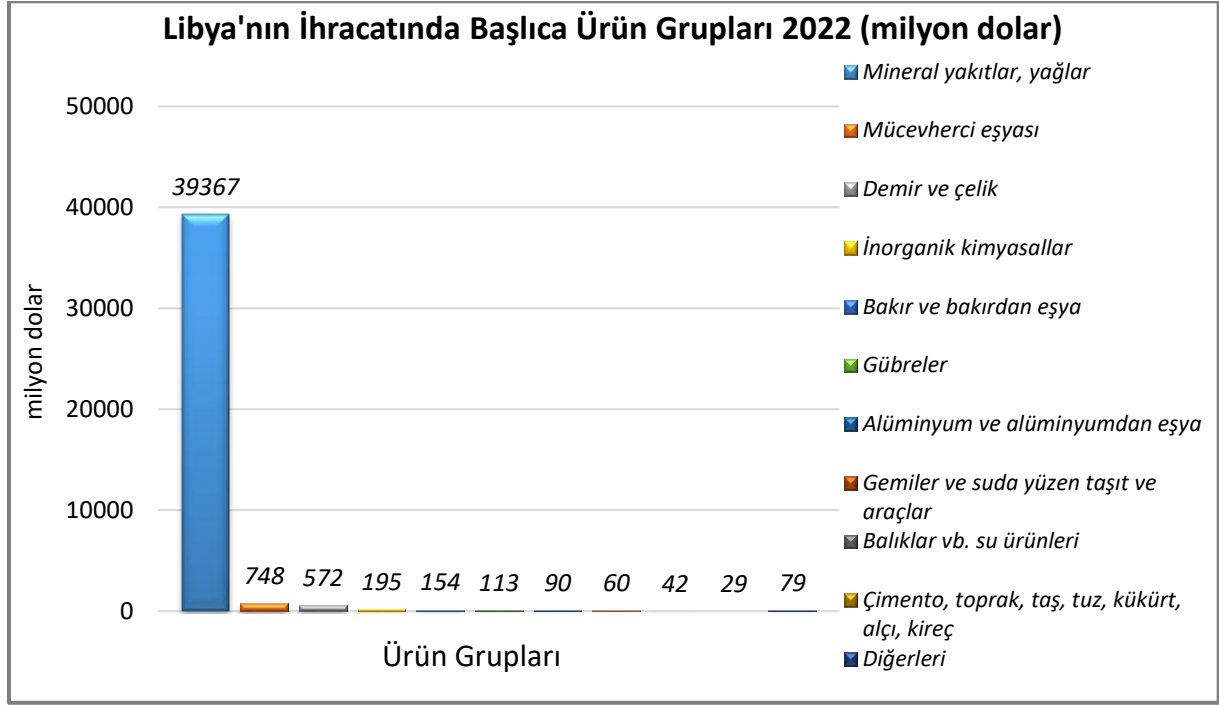
Trademap veritabanının yansıtılmıő (mirror) verilerine göre Libya 2022 yılında 41 milyar dolarlık ihracat 20 milyar dolar ithalat gerçekleőtirmiő.

Libya'nın dünyaya ihracatında en önemli ürünleri, ham petrol, petrol gazları, petrol yağları, altın, demir hurdası, amonyak, bakır hurdaları ve kimyasal gübrelerdi.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürünler, petrol yağları, otomobiller, telefonlar, sigara, mücevherci eşyası, ilaçlar, gaz türbinleri, Şeker, tavuk eti, konserve deniz ürünleri ve karayolu taşıtları aksam ve parçalarıdır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

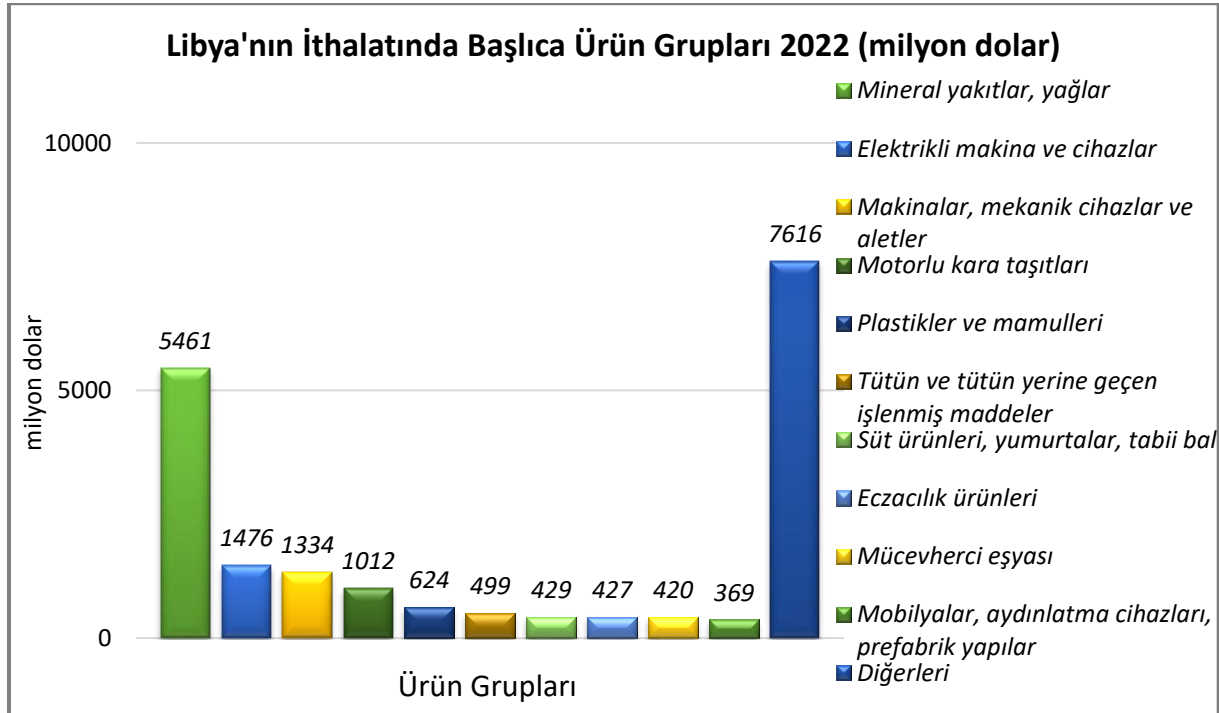
İhracat

Kaynak: Trademap – 2022 Mirror Data/Libya

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

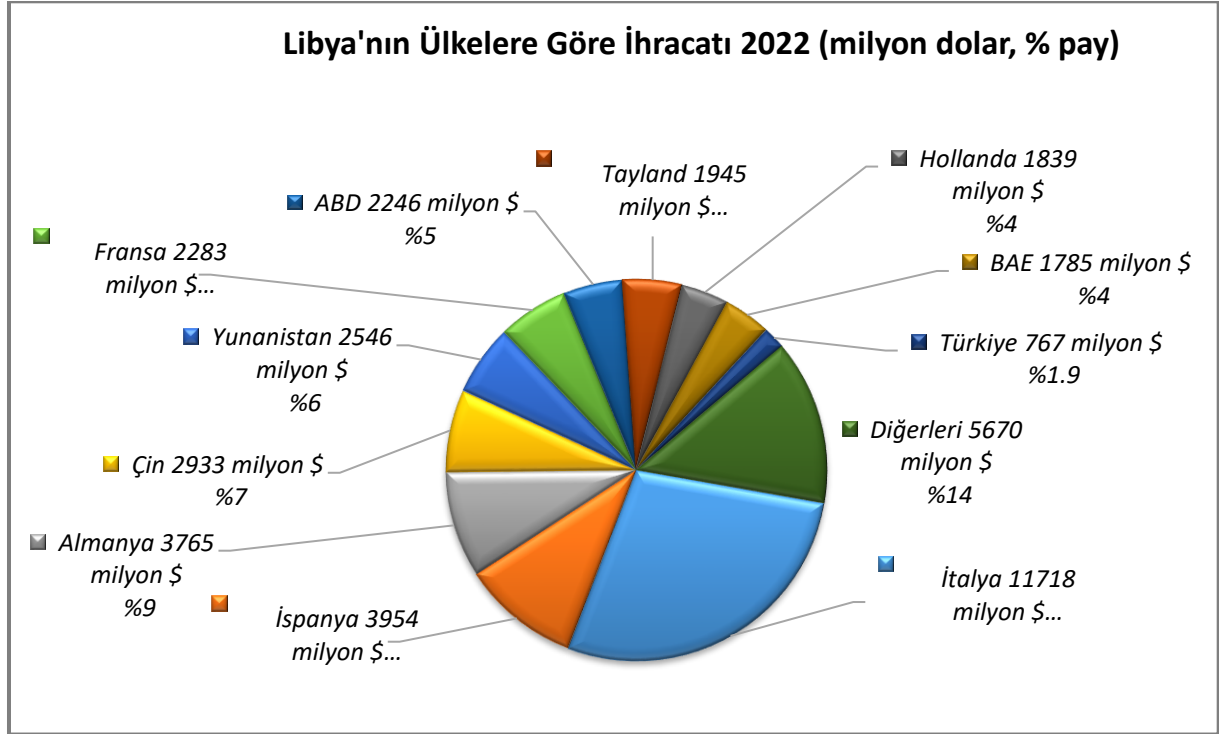

Kaynak: Trademap – 2022 Mirror Data/Libya

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

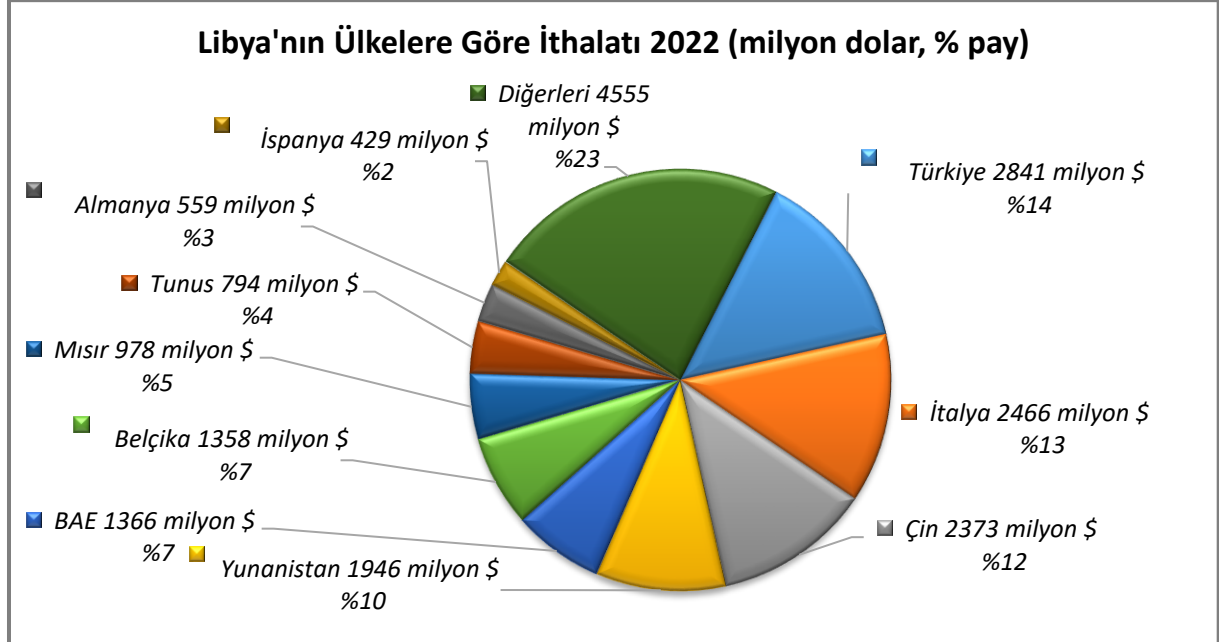
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap – 2022 Mirror Data/Libya
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap – 2022 Mirror Data/Libya
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Libya yabancı sermayenin ülkeye çekilmesi amacıyla 1997/ 5 Sayılı kanunu yürürlüğe koymuştur. Kanunun uygulanmasına yönelik hükümler ise Genel Halk Komitesi'nin 2002/21 sayılı Yönetici Düzenlemesi ile konulmuştur. Yasa 1997 yılında çıkmış olmasına rağmen gerçek anlamda ülkeye yabancı sermaye girişine 2005 yılı başından itibaren izin verilmiştir.

Mezkûr yasada yabancı sermayeye açılan alanlar da sayılmaktadır.

- Sanayi
- Sağlık
- Turizm
- Hizmetler
- Tarım
- Genel Halk Komitesi tarafından ilerde belirlenebilecek diğer sektörler

Bu alanlarda uygulanacak yatırımlara 5 yıl boyunca, sağlanan karların tekrar yatırıma dönüştürülmesi kaydıyla gelir vergisi muafiyeti tanınmaktadır. Yatırım "stamp duty"den de muaf tutulmaktadır.

2004/147 sayılı Başbakanlık "Kararı" ile de yabancı sermayenin Libyalı firmalarla ortaklık kurarak yatırım yapmasına izin verilen sektörler belirlenmiş bulunmaktadır. Yasada yer alan ana başlıklar aşağıda belirtilmektedir. Karar 1997 yılında çıkartılan yasanın kapsamını genişletmektedir.

- Ulaştırma
- Sağlık
- Sanayi
- Eğitim
- Ziraat
- Denizcilik
- Turizm
- Belediye Hizmetleri

Mıstara Serbest Bölgesi de yatırımcılara yeni olanaklar sağlamaktadır.

Dışa açılma ve piyasa ekonomisine geçiş dönemi içinde bulunan Libya'da petrol ve ona bağlı diğer endüstriler dışında gelişmiş endüstri kolu bulunmamaktadır. Bu çerçevede özellikle inşaat malzemeleri, ziraat, temel tüketim malzemeleri, perakende büyük mağazacılık ve gıda gibi sektörler başta olmak üzere yukarıda belirtilen sektörlerde yatırım imkânı bulunmaktadır. Ayrıca; Libya'da gerçekleştirilen geniş kapsamlı özelleştirme çerçevesinde de bazı endüstri tesisleri, Libyalı yatırımcılarla birlikte yabancı sermayeye açılmış bulunmaktadır. Yabancı sermaye yatırımları ile ilgili yetkili tek kurum olan Libya Yabancı Sermaye Kurulu'nun (<http://investinlibya.ly>) web sitesinde de hem mevzuat hem de yatırım olanakları ile ilgili

bilgiler bulunmaktadır.

Mısırata Serbest Bölgesi :

1999 tarihli yasa ile Serbest Bölgeler Genel İdaresi ve ülkenin tek serbest bölgesi olan Mısırata Serbest Bölgesi kurulmuştur.

Serbest bölgede firmalara sağlanan başlıca imkanlar şunlardır:

- Transit ihracatı yapılacak yerel ürünlerin, serbest bölgede üretilen ürünlerin ve ihracat amacıyla ithal edilmiş ürünlerin depolanması,
- Eşyaların boşaltılması, temizlenmesi, yerel ürünleri de içine alabilecek yeni bileşimler yapılması, yeniden paketlenme ve pazarın talebine göre ürünün durumunda yapılacak benzer operasyonlar,
- Demontaj, montaj, tamamlayıcı veya yeniden üretim faaliyetleri,
- Serbest Bölgedeki yatırımcıların ihtiyaç duyabileceği finansal hizmetler, bankacılık, sigortacılık ve diğer hizmetler.

Serbest Bölgede Sağlanan Teşvik ve Avantajlar :

- Yatırım sermayesi ve kazançların serbestçe dışarı çıkarılabilir.
- Sermayenin ve malların Serbest Bölge ile yabancı ülkeler arasında dolaşımı denetime ve gümrük vergisine tabi değildir.
- 5 yıllığına sağlanan gelir vergisi muafiyeti üç yıl daha uzatılabilir.
- Bölgedeki faaliyetlerden elde edilen kazançlar yeniden yatırıma dönüştürülürse aynı muafiyetten yararlanır.
- Muafiyet dönemindeki zararlar gelecek yıllara aktarılabilir.
- Serbest bölgedeki projeler millileştirmeye karşı yasal koruma altındadır. Ayrıca buradaki tesisler başka yere götürülebilir.
- Projelerin bir kısmı veya tamamının mülkiyeti başka bir yatırımcıya devredilebilir.
- Proje süreleri yatırımcının ihtiyacına göre belirlenmektedir.
- Projelerde gereken makina, ekipman ve hammadde ihracat ve ithalat vergisi veya ilave ücretlerden muaftır.
- Serbest Bölgeden ithal veya ihraç edilen ürünlerin depolanmasında zaman kısıtlaması yoktur.
- Serbest Bölgedeki projelerin ticaret odalarına kaydı veya ihracatçı/ithalatçı kaydı yaptırması gerekmemektedir.
- Projelerin yürütülmesi için gerekli niteliklere sahip yabancı işçi çalıştırılabilir.

Bu konudaki yasanın tamamına http://www.investinlibya.com/en_misrata.htm web adresinden ulaşmak mümkündür.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	-	-	150,00	450,00	630,00	945,00	1 323,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-	-	0,30	0,90	1,10	1,40	1,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	19 951,00	19 951,00	20 101,00	20 551,00	21 181,00	22 126,00	23 449,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-644,00	-615,00	-922,50	-977,90	- 1 042,00	- 1 115,00	- 1 193,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	21 452,00	22 067,00	22 990,00	23 968,00	25 010,00	26 125,00	27 319,00

(*) Tahmini Veriler

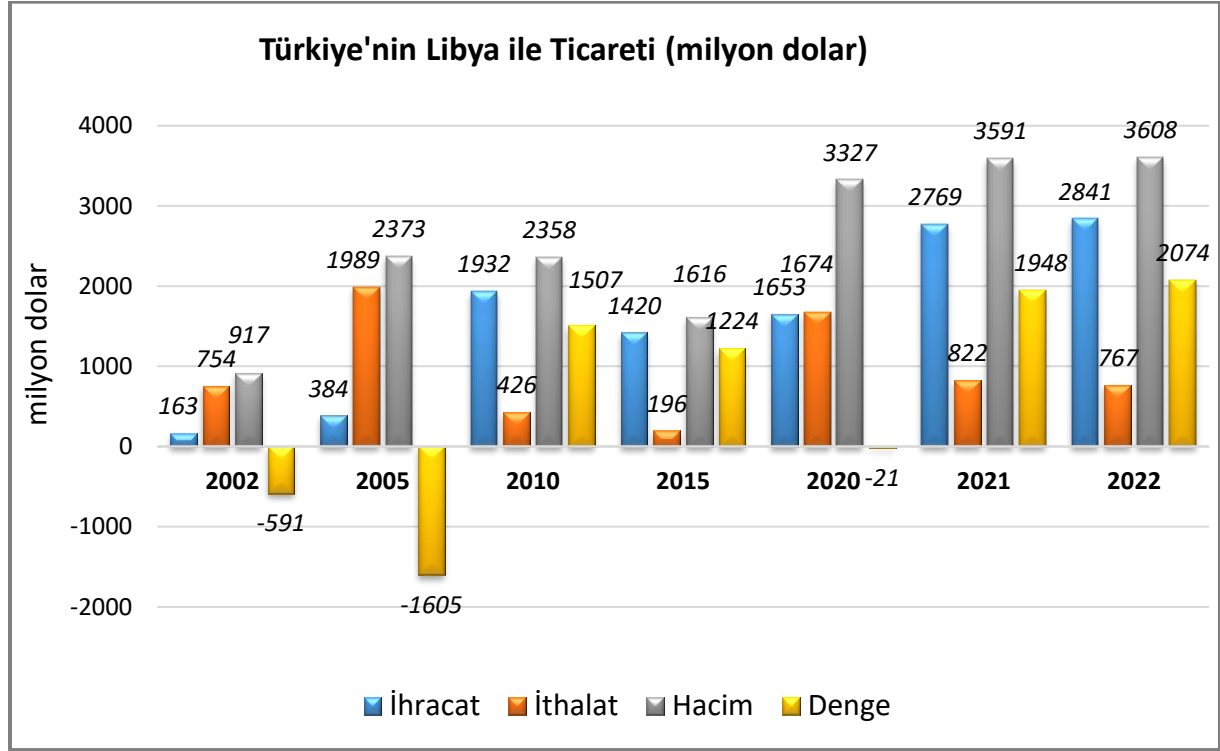
Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE İLE TİCARET

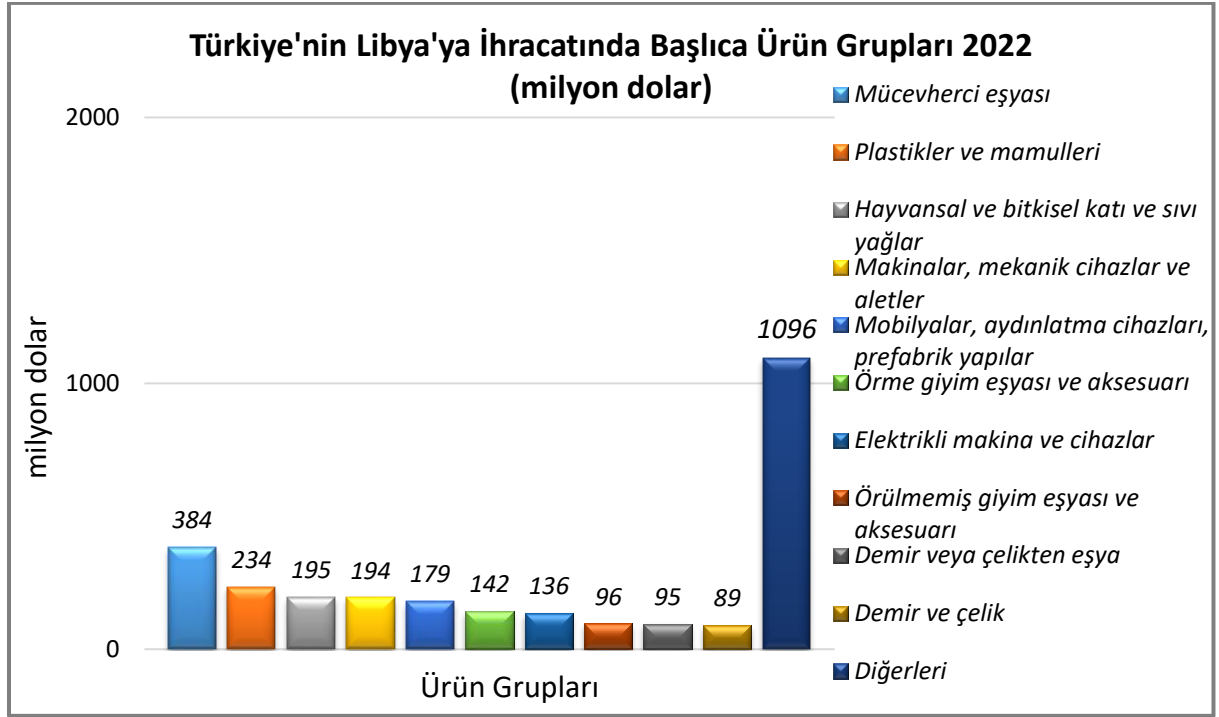
Genel Durum

Libya ile ticaretimizde 2010 yılından önce dış ticaret açığı verdiğimiz görülmektedir. 2010 yılından sonra hem Libya'dan ithalatımızın azalması hem de Libya'ya ihracatımızın artmasıyla Libya ile ticaretimiz tam tersine dönerek dış ticaret fazlası vermeye başlamıştır.

Türkiye-Libya Dış Ticareti

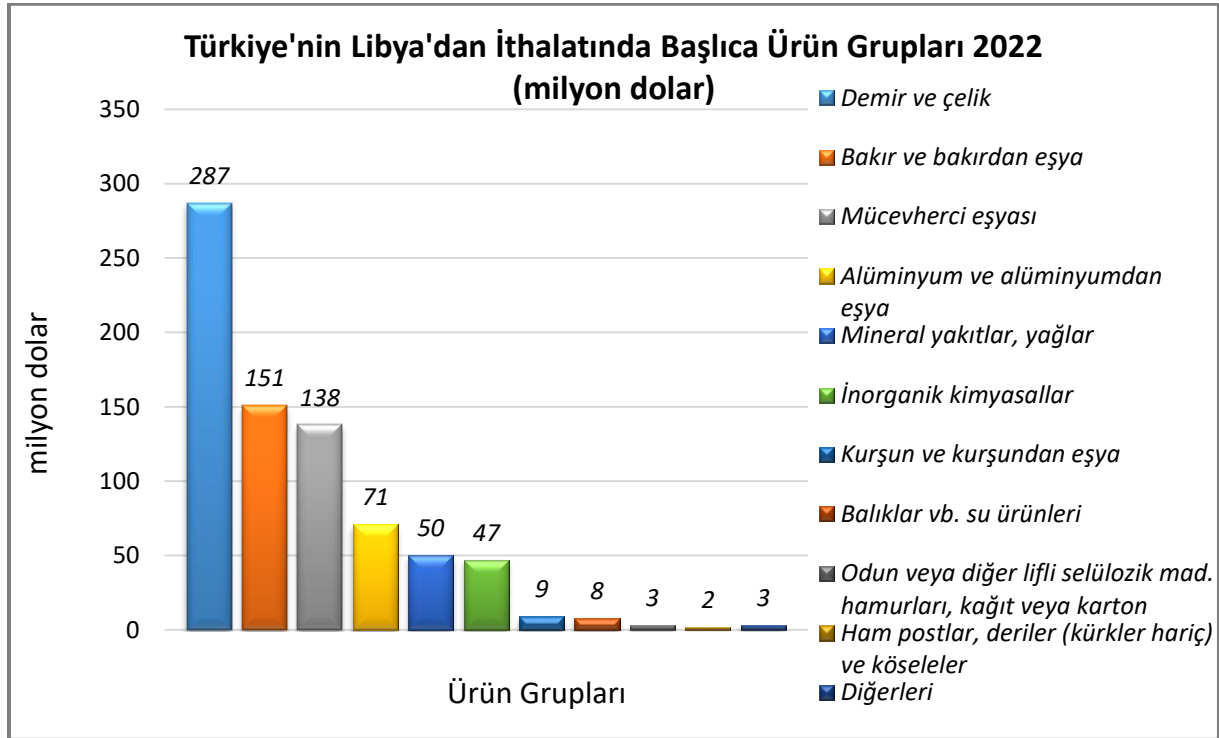
Türkiye'nin Libya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Libya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Libya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			9 462 343	33 026 627	41 449 942	100	25,5
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	6 262 629	28 935 433	33 765 652	81,5	16,7
2.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	849 532	1 942 750	3 472 274	8,4	78,7
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	105 208	677 030	907 144	2,2	34
4.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 651 121	236 389	744 263	1,8	214,8
5.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	116 480	376 641	282 343	0,7	-25
6.	2814	Saf amonyak veya amonyakın sulu çözeltileri	3 252	84 001	195 105	0,5	132,3
7.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	89 343	136 470	190 150	0,5	39,3
8.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	100 403	143 006	145 863	0,4	2
9.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	4 047	79 688	113 360	0,3	42,3
10.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	36 517	76 907	87 720	0,2	14,1
11.	8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	15 121	0	60 000	0,1	100
12.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	23 028	21 038	35 760	0,1	70
13.	301	Canlı balıklar	10 916	20 053	35 318	0,1	76,1
14.	2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve kolloidal kükürt hariç)	5 609	16 723	26 388	0,1	57,8
15.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	23 957	48 367	26 366	0,1	-45,5

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-2: Libya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			12 423 194	17 804 410	19 665 485	100	10,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 711 482	2 905 363	5 296 844	26,9	82,3
2.	8703	Otomobiller	415 991	585 407	606 778	3,1	3,7
3.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	274 459	602 971	604 931	3,1	0,3
4.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purlar, sigarillolar ve sigaralar	515 589	593 195	477 418	2,4	-19,5
5.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	115 654	421 782	389 563	2	-7,6
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	240 116	299 518	286 743	1,5	-4,3
7.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	35 815	290 382	240 072	1,2	-17,3
8.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	79 564	75 274	211 486	1,1	181
9.	207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	119 854	197 820	200 708	1	1,5
10.	1604	Hazırlanmış/konserve edilmiş balıklar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızların hülasa ve suları	148 652	109 678	197 414	1	80
11.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	144 984	206 554	194 815	1	-5,7
12.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	161 208	200 785	191 620	1	-4,6
13.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	155 510	225 034	171 704	0,9	-23,7
14.	1005	Mısır	138 206	161 020	164 513	0,8	2,2
15.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	72 323	93 057	157 916	0,8	69,7

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-3: Libya'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		9 462 343	33 026 627	41 449 942	100	25,5
1.	İtalya	1 970 301	7 470 057	11 717 862	28,3	56,9
2.	İspanya	705 180	3 427 177	3 953 770	9,5	15,4
3.	Almanya	849 480	3 659 917	3 764 764	9,1	2,9
4.	Çin	827 065	3 271 548	2 933 438	7,1	-10,3
5.	Yunanistan	58 317	1 023 240	2 545 752	6,1	148,8
6.	Fransa	529 215	2 175 808	2 282 752	5,5	4,9
7.	ABD	224 895	2 239 657	2 245 819	5,4	0,3
8.	Tayland	326 818	1 155 874	1 945 091	4,7	68,3
9.	Hollanda	121 072	1 692 680	1 838 500	4,4	8,6
10.	BAE	955 176	956 155	1 784 915	4,3	86,7
11.	İngiltere	88 640	1 549 149	1 608 531	3,9	3,8
12.	Türkiye	1 674 297	821 796	767 019	1,9	-6,7
13.	Avusturya	138 575	892 722	766 873	1,9	-14,1
14.	Hindistan	12 646	368 518	590 301	1,4	60,2
15.	Avustralya	160 726	288 414	395 713	1	37,2

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

EK-4: Libya'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		12 423 194	17 804 410	19 665 485	100	10,5
1.	Türkiye	1 653 078	2 769 426	2 841 054	14,4	2,6
2.	İtalya	1 000 600	1 434 191	2 465 795	12,5	71,9
3.	Çin	1 880 409	2 129 030	2 373 287	12,1	11,5
4.	Yunanistan	719 366	1 189 819	1 946 097	9,9	63,6
5.	BAE	1 003 119	1 706 516	1 366 400	6,9	-19,9
6.	Belçika	255 697	792 210	1 358 188	6,9	71,4
7.	Mısır	572 846	796 170	977 526	5	22,8
8.	Tunus	449 564	642 507	793 602	4	23,5
9.	Almanya	400 816	681 788	559 157	2,8	- 18
10.	İspanya	346 849	366 732	429 430	2,2	17,1
11.	G. Kore	337 967	428 530	366 876	1,9	-14,4
12.	Hollanda	576 854	535 765	365 214	1,9	-31,8
13.	Brezilya	166 445	313 404	320 013	1,6	2,1
14.	ABD	289 956	295 287	290 964	1,5	-1,5
15.	Hindistan	142 325	207 897	274 959	1,4	32,3

Kaynak: Trademap-Mirror Data/Libya

Ek-5: Türkiye'nin Libya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 653 078	2 769 426	2 841 054	100	2,6
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	110 446	400 158	383 191	13,5	-4,2
2.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	103 551	145 383	129 619	4,6	-10,8
3.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	49 234	38 942	121 049	4,3	210,8
4.	1515	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	36 456	68 686	66 322	2,3	-3,4
5.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	20 831	56 828	64 325	2,3	13,2
6.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	38 792	75 844	62 225	2,2	-18
7.	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	23 966	54 233	56 390	2	4
8.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	29 122	39 190	53 216	1,9	35,8
9.	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)	33 160	53 492	51 661	1,8	-3,4
10.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	29 392	46 604	49 660	1,7	6,6
11.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	11 029	32 163	45 889	1,6	42,7
12.	4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	15 127	29 946	37 458	1,3	25,1
13.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort	16 163	32 611	37 423	1,3	14,8
14.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	33 569	50 334	35 273	1,2	-29,9
15.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	14 671	19 199	34 741	1,2	81

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye

Ek-6: Türkiye'nin Libya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 674 297	821 796	767 019	100	-6,7
1.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	107 597	360 233	232 508	30,3	-35,5
2.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	98 228	141 237	144 294	18,8	2,2
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 312 380	99 994	135 858	17,7	35,9
4.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	32 093	55 285	69 233	9	25,2
5.	2814	Saf amonyak veya amonyağın sulu çözeltileri	3 252	40 468	47 054	6,1	16,3
6.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	18 366	7 951	43 961	5,7	452,9
7.	7203	Demir cevherinin doğrudan indirgenmesi ile elde edilen demirli ürünler (parça, pellet) (demir oranı >= %99.94)	55 794	39 590	30 650	4	-22,6
8.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	11 013	6 261	19 157	2,5	206
9.	7801	İşlenmemiş kurşun	739	3 763	8 579	1,1	128
10.	301	Canlı balıklar	1 393	4 780	8 082	1,1	69,1
11.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	1 548	588	6 359	0,8	981,5
12.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	3 101	25 102	5 751	0,7	-77,1
13.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	2 394	2 585	4 410	0,6	70,6
14.	4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	1 041	2 046	2 539	0,3	24,1
15.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	827	622	2 191	0,3	252,3

Kaynak: Trademap-Direct Data/Türkiye